

Saksframlegg

Sak nr.	Utvalg	Møtedato
75/2021	Formannskapet	24.08.2021
48/2021	Kommunestyret	02.09.2021

REGIONAL PLAN FOR AREALBRUK I TRØNDELAG - HØRINGSUTTALELSE

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

Grong formannskap mener forslag til ny «regional plan for arealbruk 2021 – 2030» er et godt og gjennomarbeidet planforslag. Vi har likevel følgende merknader til retningslinjene som er foreslått:

- R1.
Grong kommune er positive til at det legges opp til en differensiert arealbrukspolitikk i fylket. Selv om man primært må jobbe for en fortetting og styrking av bygdesentrene, må fortsatt åpnes for enkelte boliger utenfor disse sentrene. Dispensasjonspraksisen bør også differensieres mellom by og bygd.
- R1.
Som et ledd i styrkingen av distriktene i nordre del av fylket må Trønderbanen forlenges til å omfatte strekningen Grong – Trondheim. Bør tas inn som tiltak i handlingsprogrammet.
- R2.
Det er i KPA fokusert på å styrke satsingen på gående og syklende i sentrene. Grong kommune mener det er viktig også å se på aksene mellom sentrene. For Grong kommune vil en gang-/sykkelvei mellom Mediå og Bergsmo være viktig for å øke attraktiviteten på Bergsmo som lokalsenter. Trøndelag fylkeskommune vil ha en sentral rolle i den sammenheng som vegeier.
- R14.
Grong kommune mener man på kommuneplannivå bør kunne nytte eksisterende tilgjengelige data for å avklare arealbruken. Kravet om naturtypekartlegging bør inntreffe først på reguleringsplannivå.
- R17.
Grong kommune synes punktet om at «før eventuell omdisponering av produktiv skog skal det vurderes kompensierende tiltak som opprettholder skogens karbonopptak i regionen» blir litt vanskelig å følge opp i praksis. Det jobbes kontinuerlig for å få til en best mulig skjøtsel av skogen innenfor kommunens grenser, og vi mener dette må være et godt nok tiltak i seg selv for å sikre en størst mulig grad av karbonbinding.
- R19.
Grong kommune mener Trøndelag fylkeskommune bør initiere arbeidet med overordnet konsekvensutredning for det enkelt reinbeitedistrikt. Et slikt arbeid er

svært omfattende og omfatter opptil 11 kommuner og 2 fylker innenfor det enkelte distrikt. Bør legges inn som et tiltak i handlingsprogrammet.

Formannskapetets behandling av sak 75/2021 i møte den 24.08.2021:

Behandling:

Ordfører Borgny Grande satte fram forslag om at saken tas opp til sluttbehandling i kommunestyret.

Forslaget fra ordfører ble enstemmig vedtatt.

Kommunedirektørens forslag ble for øvrig enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Grong formannskap mener forslag til ny «regional plan for arealbruk 2021 – 2030» er et godt og gjennomarbeidet planforslag. Vi har likevel følgende merknader til retningslinjene som er foreslått:

- R1.

Grong kommune er positive til at det legges opp til en differensiert arealbrukspolitikk i fylket. Selv om man primært må jobbe for en fortetting og styrking av bygdesentrene, må fortsatt åpnes for enkelte boliger utenfor disse sentrene. Dispensasjonspraksisen bør også differensieres mellom by og bygd.

- R1.

Som et ledd i styrkingen av distriktene i nordre del av fylket må Trønderbanen forlenges til å omfatte strekningen Grong – Trondheim. Bør tas inn som tiltak i handlingsprogrammet.

- R2.

Det er i KPA fokusert på å styrke satsingen på gående og syklende i sentrene. Grong kommune mener det er viktig også å se på aksene mellom sentrene. For Grong kommune vil en gang-/sykkelvei mellom Mediå og Bergsmo være viktig for å øke attraktiviteten på Bergsmo som lokalsenter. Trøndelag fylkeskommune vil ha en sentral rolle i den sammenheng som vegeier.

- R14.

Grong kommune mener man på kommuneplannivå bør kunne nytte eksisterende

tilgjengelige data for å avklare arealbruken. Kravet om naturtypekartlegging bør inntreffe først på reguleringsplannivå.

- R17.

Grong kommune synes punktet om at «før eventuell omdisponering av produktiv skog skal det vurderes kompensierende tiltak som opprettholder skogens karbonopptak i regionen» blir litt vanskelig å følge opp i praksis. Det jobbes kontinuerlig for å få til en best mulig skjøtsel av skogen innenfor kommunens grenser, og vi mener dette må være et godt nok tiltak i seg selv for å sikre en størst mulig grad av karbonbinding.

- R19.

Grong kommune mener Trøndelag fylkeskommune bør initiere arbeidet med overordnet konsekvensutredning for det enkelt reinbeitedistrikt. Et slikt arbeid er 96 2021/4024-1 svært omfattende og omfatter opptil 11 kommuner og 2 fylker innenfor det enkelte distrikt. Bør legges inn som et tiltak i handlingsprogrammet

Saken tas opp til sluttbehandling i kommunestyret, som avgir endelig uttalelse.

Kommunestyrets behandling av sak 48/2021 i møte den 02.09.2021:

Behandling:

Erlend Fiskum (SP) satte fram følgende forslag til vedtak:

Høringsuttalelse fra Grong kommune:

Overordnede kommentarer til regional arealplan:

- Grong kommune ser fylkeskommunens behov for å ha en felles arealplan for nordre og søndre del av Trøndelag. Vi ser at en regional plan for arealbruk vil gi ensartede føringer for hele fylket og være bedre egnet til å samordne arealinteresser på tvers av kommunegrensene. Tanken om at planen gir bedre muligheter for å tilpasse de statlige føringene til trøndersk virkelighet gjennom differensierte retningslinjer for ulike deler av fylket er bra. Vi ser også behovet for en overordnet strategi på infrastruktur og kollektivtransport.
- Grong kommune er imidlertid usikker på hvordan planen vil bli håndhevet, og ser ikke helt hvordan «bør og skal» vil bli praktisert av partene i planen. Det er viktig at denne planen ikke går ut over det lokale selvstyret, og legger unødvendige hindringer for utvikling og mulighetstenking i de ulike kommunene. Forvaltning av en kommunes areal er noe av det

viktigste vi som lokalpolitikere gjør og det ansvaret må fortsatt være tydelig. Regional plan er ingen juridisk bindende plan, men vil kunne skape utfordringer for det lokale selvstyret. Det er noe uklart hvor førende denne planen skal være for kommunene og dette skaper en skepsis for planen. Grong kommune er opptatt av en god utvikling av kommunen, denne planen må ikke bli en hemske for lokal planlegging.

- Gjennomgående oppleves planen skrevet med et «by/ store tettsted – perspektiv». Grong kommune ser behovet for å gjøre dette også, men savner en grundig tenking med utgangspunkt i småkommuners muligheter og utfordringer. Skal man drive en balansert utvikling i hele fylket må dette gjennomsyres også i teksten i planverket. Som et eksempel er det viet mye rom for kollektivtrafikk, kollektivknutepunkt, sentrumsplanlegging osv. Hva med oss som nesten ikke har kollektivtrafikk eller har muligheter til å utvikle kollektivknutepunkt. Hvilke muligheter ser man gjennom denne planen til å utvikle disse områdene og arealene her?
- Det er viktig at man i denne planen ser behovet for differensiert bruk av arealene. Det er ulike utfordringer om det snakkes om kommuner med mange innbyggere og med få innbyggere. I distriktskommuner er ikke fortetting det viktigste, der er det snakk om å være attraktiv for at flere ønsker å bo i distriktene, og det er rom for spredt boligbygging. Fokuset på differensiert bruk av arealene kan bli enda tydeligere i planen. Det må være rom for et lokalt handlingsrom for å drive utvikling i egen kommune. Så er det ikke slik at man bare ønsker spredt bosetting i mindre kommuner. Det er mange gode argumenter for å fortette også lokalsentre, men dette må det lokale selvstyret få legge føringer for gjennom kommuneplanens arealdel. Et annet perspektiv med spredt bosetting er at flere kan dele på infrastruktur som bredbånd, vei, vann osv ute i hele kommunen.

4.1: Balansert utvikling i hele Trøndelag

Forslag til nytt punkt tillegg R1: Det skal legges opp til en differensiert arealbrukspolitikk i fylket. Dette betyr at vi må ha ulike krav til fortetting og sentrumsutvikling mellom kommuner med mange innbyggere og få innbyggere. Dispensasjonspraksisen bør også differensieres mellom by og bygd.

R1 nytt forslag i tillegg; Som et ledd i styrkingen av distriktene i nordre del av fylket må Trønderbanen forlenges til å omfatte strekningen Grong – Trondheim.

Retningslinjen er i tråd med Grong kommunes etablerte praksis for arealplanlegging. Vi har i dag Mediå/Grong som et klart definert kommunesenter og regionsenter, og det har de siste 10 årene også vært en tydelig satsing på utvikling i de to andre tettstedene Bergsmo og Harran. Kommunestyret mener en fortsatt utvikling i tråd med denne retningslinjen vil være med på å styrke Grongs rolle som regionsenter, men også de andre grendenes posisjon som lokalsentre.

Mer konsentrerte sentre med kort avstand mellom bolig og skole/barnehage/butikker vil fremstå som attraktive for enkelte av kommunens innbyggere. Samtidig vil det for noen være attraktivt å kunne ha en større tomt med avstand til naboer og sentrum. Planen må legge til rette for at distriktskommunenes fordeler i forhold til mye areal kan utnyttes. Fortetting der det er hensiktsmessig og spredt bosetting der det er ønskelig. Ulike typer boformer er en måte å gjøre distriktene mer attraktive for eksisterende og nye innbyggere.

I møte med en stadig eldre befolkning vil «kompakte sentre» være avgjørende for å kunne gi nødvendige kommunale tjenester. Som distriktskommune er det viktig at også vi planlegger for å redusere bilbruken. Skal vi kunne gjøre det er kollektivtilbudet avgjørende. Slik det er i dag er dette alt for dårlig, og ikke et alternativ til bil. Alternative måter å tenke kollektivtransport i distriktene vil være interessant for oss. Kan vi se på nye måter for samkjøring, mer fleksibilitet, pendlerkontor og ny teknologi som gir oss en mulighet til å leve i distriktene uten så mye bruk av bil. Kommunestyret vil i

den anledning også påpeke viktigheten av å få forlenget Trønderbanen helt til Grong som en styrking av kollektivtilbudet i hele regionen.

4.2: Areal og transport:

Nytt punkt under 4.2: Det bør legges til rette for gang – og sykkelveier også mellom sentrum, både lokalsentrum og regionsentrum.

Det fokuseres mye i planen på en styrket satsing på gående og syklende i sentrene. Grong kommune mener det også er viktig å se på aksene mellom sentrene. For Grong kommune vil en gang-/sykkelvei mellom Mediå og Bergsmo være viktig for å øke attraktiviteten på Bergsmo som lokalsenter. Med en strekning på ca. 4 km vil en gang-/sykkelvei gjøre det mer attraktivt å bosette seg på Bergsmo enn det det er i dag. Trøndelag fylkeskommune vil ha en sentral rolle i den sammenheng som vegeier.

Dette kapitlet bærer preg av byutvikling og i liten grad er distriktskommunenes utfordringer berørt. Grong kommune har ingen innvendinger mot det som skisseres i dette kapitlet, men det er vanskelig å identifisere seg med «5 og 10 minutters byen». Det hadde vært naturlig at en plan der balansert utvikling er et mål at også skisserer distriktskommunenes utviklingsmuligheter.

De skisserte målkonfliktene når det gjelder utbygging av vegnettet er reelle. Grong kommune ønsker å peke på at hensynet til matjord bør veie tungt når nye linjer utarbeides.

Når det gjelder godsomlasting tenker vi det vil være naturlig at dette legges utenom de største sentrene. Med riktig teknologi vil for eksempel omlasting av laks fra ytre Namdal, fra bil til tog, kunne være naturlig å gjøre i Grong.

4.3: Bolig og levekår

Også her mener Grong kommune at differensiering av arealbruk og muligheter til spredt bosetting vil være et gode for mange innbyggere i distriktskommunene. Jordvernet skal stå sterkt. Spredt bosetting trenger ikke være i konflikt med nedbygging av matjord.

Også dette kapitlet har et sterkt fokus på byer. Som et eksempel er det ingen steder i Grong der man ikke har tilgjengelig grønt områder innen 500 meter.

4.4 Sentrumsutvikling og lokalisering av handel

Grong kommune mener dette er gode retningslinjer, og de er stort sett i tråd med gjeldende praksis i Grong kommune.

4.5: Regionale næringsarealer

Grong kommune mener retningslinjene under dette punktet er greie. Grong kommune mener man med samlokalisering av virksomheter innenfor det vi kaller nærings-/industriparker vil kunne oppnå store positive synergieffekter. I Namdalen bør man tilstrebe et større samarbeid mellom næringsparkene for å bli enda mer konkurransedyktige. Vei, vann- og avløp, el og fiber må være på plass for å gjøre næringsparkene mer attraktive for potensielle etablerere. Her har Grong kommune gjort en god jobb med utviklingen av Grong næringspark.

4.6: Jordvern

Alternativ til kulepunkt R11, siste punkt; Ved utforming av samferdselsanlegg skal beslaget av matjord og dyrkbar jord begrenses til et minimum, og omdisponert matjord skal erstattes med nydyrking/jordflytting.

Grong kommune mener det er viktig at jordvernet står sterkt og at alternativer skal vurderes hvis en utbygging krever omdisponering av matjord. For fremtidige generasjoner er det avgjørende at vi tar vare på matjord og dyrkbarjord. Ved nedbygging av slik jord er jordflytting å foretrekke da dette ikke forringer fremtidig muligheter for matproduksjon.

4.7: Kulturmiljø

4.8: Naturmangfold og friluftsområder

Nytt punkt tillegg R14: På kommuneplannivå bør eksisterende og tilgjengelige data for å avklare arealbruken kunne nyttes. Kravet om naturtypekartlegging bør inntreffe først på reguleringsplannivå.

Hensynet til naturmangfoldet er viktig og skal vurderes særskilt i alle plan- og byggesaker. Grong kommune mener imidlertid at kartleggingen av naturverdier må skje på rett nivå. Ved utarbeidelse av kommuneplaner på overordnet nivå bør det være tilstrekkelig at man legger kjente tilgjengelige data til grunn i saksbehandlingen, og i stedet stiller krav om ytterligere kartlegginger på reguleringsplannivå.

Når det gjelder kartlegging og verdsetting av friluftsområder mener Grong kommune dette er viktig. Grong kommune har gjennomført en slik kartlegging, og legger den til grunn i det pågående arbeidet med «plan for friluftslivets ferdselsårer».

4.9: Vannforvaltning og drikkevann

Grong kommune mener dette er en god retningslinje, og i tråd med den praksis som er lagt i gjeldende kommuneplan.

5.1: Jordbruk og skogbruk

R 17: Ta vekk kulepunkt 6.

R 18: alternativ til kulepunkt: Tiltak for å ivareta naturmangfold og vannmiljø bør prioriteres og omdisponering av myr og våtmark unngås.

Grong kommune synes punktet om at «før eventuell omdisponering av produktiv skog skal det vurderes kompensierende tiltak som opprettholder skogens karbonopptak i regionen» blir litt vanskelig å følge opp i praksis. Det jobbes kontinuerlig for å få til en best mulig skjøtsel av skogen innenfor kommunens grenser, og vi mener dette må være et godt nok tiltak i seg selv for å sikre en størst mulig grad av karbonbinding.

Planen må ikke være strengere enn det statlig retningslinjer. Det ligger en mulighet i dag til å dyrke opp myr hvis det ikke finnes andre alternativer. Det vil være beklagelig om planen ikke tar innover seg den muligheten.

5.2: Reindrift

Nytt punkt: Trøndelag fylkeskommune bør initiere et arbeidet med overordnet konsekvensutredning for det enkelt reinbeitedistrikt. Et slikt arbeid er svært omfattende og omfatter opptil 11 kommuner og 2 fylker innenfor det enkelte distrikt.

Grong kommune er opptatt av de sørsamiske beiteressursene. Et paradoks i dette er at en av de største utfordringene for reinbeiting er rovdyr. Praktiseringen av den nasjonale rovdyrpolitikken legger ikke opp til å ta ut skadedyr slik at reindriften kan benytte seg av beiteressursene sine på en god måte.

Det er viktig med en god dialog mellom kommunen og reinbeitedistriktene. Denne planen må ikke legge så sterke føringer at man ikke kan gå i dialog mellom reinbeitedistrikt og kommunen for utvikling av arealer.

Når det gjelder helhetlig konsekvensutredning for reindriften, er dette et krevende punkt. Grong kommune ser at det kan være behov for konsekvensutredninger for hele reinbeitedistrikt på kryss av både kommune- og fylkesgrenser, men mener at dette bør løses på overordnet nivå. Et slikt arbeidet bør initieres av Fylkeskommunen samarbeid med reinbeitedistriktene, kommunene og Statsforvalterens reindriftsavdeling.

5.3: Mineraler, byggeråstoffer og massehåndtering

Grong kommune mener dette er gode retningslinjer og disse vil bli lagt til grunn i kommende arealplaner og saksbehandling.

Grong kommune vil imidlertid påpeke at retningslinjene i 5.2 kan stå i motsetning til punktene i 5.3. Planen bør gjøre avveininger i disse spørsmålene.

5.4: Fritidsboliger og reiseliv

I planen legges det opp til fortetting av hytte- og fritidsboliger. Også på dette punktet bør det være mulig med mer spredt hyttebygging der kommunene ønsker dette gjennom sine arealplaner. Reiseliv og hytter er viktige distriktsnæringer. Det må være mulig å utvikle disse næringene i distriktene. Mange hyttekommuner, som Grong, vil ønske en fortetting i våre hytteområder, mens andre ikke har disse behovene. Planen må ikke bli så kategorisk at det ikke er mulig med noe spredt hyttebygging. Også her bør det være mulig å differensiere mellom kommuner med stort trykk på hyttebygging og kommuner med lite trykk og store arealer.

5.5 Strandsoneforvaltning

5.6 Sjøområdene

Alternativt til R27, første kulepunkt: Veksten i arealer til havbruk skal ivareta hensynet til fiskerinæringa, andre interesser i sjøområdene, villaksen, viktige naturverdier og friluftsområder.

Grong kommune har ingen sterke meninger om hvordan sjøområdene skal forvaltes. Men vi er skeptiske i tilfeller der utnyttning og utbygging i sjøområdene kan påvirke vårt lakseførende vassdrag, og da spesielt villaksen. Grong kommune forventer at sjøforvaltningen ikke går på bekostning av våre sårbare villaksstammer.

5.7: Energiproduksjon og nett

R 28 - alternativ til 5 kulepunkt: Det bør stimuleres til energihøsting i alle nye bygg. Solceller, solfangere og varmegjengivning/overskuddsvarme kan benyttes i egne bygg. Overskuddsstrøm leveres inn på nettet.

Grong kommune er opptatt av hvordan vi som samfunn kan produsere energi på mest mulig skånsom måte for klima og miljø. Vi mener at det ikke bør skje energihøsting ved offentlige bygg, men ønsker en stimuleringsordning for energihøsting ved alle nye bygg, både offentlig og privat.

Votering:

Det ble foretatt alternativ votering mellom formannskapets innstilling og forslaget fra Erlend Fiskum.

Forslaget fra Fiskum ble enstemmig vedtatt som Grong kommunes uttalelse.

Vedtak:

Høringsuttalelse fra Grong kommune:

Overordnede kommentarer til regional arealplan:

- Grong kommune ser fylkeskommunens behov for å ha en felles arealplan for nordre og søndre del av Trøndelag. Vi ser at en regional plan for arealbruk vil gi ensartede føringer for hele fylket og være bedre egnet til å samordne arealinteresser på tvers av kommunegrensene. Tanken om at planen gir bedre muligheter for å tilpasse de statlige føringene til trøndersk virkelighet gjennom differensierte retningslinjer for ulike deler av fylket er bra. Vi ser også behovet for en overordnet strategi på infrastruktur og kollektivtransport.
- Grong kommune er imidlertid usikker på hvordan planen vil bli håndhevet, og ser ikke helt hvordan «bør og skal» vil bli praktisert av partene i planen. Det er viktig at denne planen ikke går ut over det lokale selvstyret, og legger unødvendige hindringer for utvikling og mulighetstenking i de ulike kommunene. Forvaltning av en kommunes areal er noe av det viktigste vi som lokalpolitikere gjør og det ansvaret må fortsatt være tydelig. Regional plan er ingen juridisk bindende plan, men vil kunne skape utfordringer for det lokale selvstyret. Det er noe uklart hvor førende denne planen skal være for kommunene og dette skaper en skepsis for planen. Grong kommune er opptatt av en god utvikling av kommunen, denne planen må ikke bli en hemske for lokal planlegging.
- Gjennomgående oppleves planen skrevet med et «by/ store tettsted – perspektiv». Grong kommune ser behovet for å gjøre dette også, men savner en grundig tenking med utgangspunkt i småkommuners muligheter og utfordringer. Skal man drive en balansert

utvikling i hele fylket må dette gjennomsyres også i teksten i planverket. Som et eksempel er det viet mye rom for kollektivtrafikk, kollektivknutepunkt, sentrumsplanlegging osv. Hva med oss som nesten ikke har kollektivtrafikk eller har muligheter til å utvikle kollektivknutepunkt. Hvilke muligheter ser man gjennom denne planen til å utvikle disse områdene og arealene her?

- Det er viktig at man i denne planen ser behovet for differensiert bruk av arealene. Det er ulike utfordringer om det snakkes om kommuner med mange innbyggere og med få innbyggere. I distriktskommuner er ikke fortetting det viktigste, der er det snakk om å være attraktiv for at flere ønsker å bo i distriktene, og det er rom for spredt boligbygging. Fokuset på differensiert bruk av arealene kan bli enda tydeligere i planen. Det må være rom for et lokalt handlingsrom for å drive utvikling i egen kommune. Så er det ikke slik at man bare ønsker spredt bosetting i mindre kommuner. Det er mange gode argumenter for å fortette også lokalsentre, men dette må det lokale selvstyret få legge føringer for gjennom kommuneplanens arealdel. Et annet perspektiv med spredt bosetting er at flere kan dele på infrastruktur som bredbånd, vei, vann osv ute i hele kommunen.

4.1: Balansert utvikling i hele Trøndelag

Forslag til nytt punkt tillegg R1: Det skal legges opp til en differensiert arealbrukspolitik i fylket. Dette betyr at vi må ha ulike krav til fortetting og sentrumsutvikling mellom kommuner med mange innbyggere og få innbyggere. Dispensasjonspraksisen bør også differensieres mellom by og bygd.

R1 nytt forslag i tillegg; Som et ledd i styrkingen av distriktene i nordre del av fylket må Trønderbanen forlenges til å omfatte strekningen Grong – Trondheim.

Retningslinjen er i tråd med Grong kommunes etablerte praksis for arealplanlegging. Vi har i dag Mediå/Grong som et klart definert kommunesenter og regionsenter, og det har de siste 10 årene også vært en tydelig satsing på utvikling i de to andre tettstedene Bergsmo og Harran.

Kommunestyret mener en fortsatt utvikling i tråd med denne retningslinjen vil være med på å styrke Grongs rolle som regionsenter, men også de andre grendenes posisjon som lokalsentre.

Mer konsentrerte sentre med kort avstand mellom bolig og skole/barnehage/butikker vil fremstå som attraktive for enkelte av kommunens innbyggere. Samtidig vil det for noen være attraktivt å kunne ha en større tomt med avstand til naboer og sentrum. Planen må legge til rette for at distriktskommunenes fordeler i forhold til mye areal kan utnyttes. Fortetting der det er

hensiktsmessig og spredt bosetting der det er ønskelig. Ulike typer boformer er en måte å gjøre distriktene mer attraktive for eksisterende og nye innbyggere.

I møte med en stadig eldre befolkning vil «kompakte sentre» være avgjørende for å kunne gi nødvendige kommunale tjenester. Som distriktskommune er det viktig at også vi planlegger for å redusere bilbruken. Skal vi kunne gjøre det er kollektivtilbudet avgjørende. Slik det er i dag er dette alt for dårlig, og ikke et alternativ til bil. Alternative måter å tenke kollektivtransport i distriktene vil være interessant for oss. Kan vi se på nye måter for samkjøring, mer fleksibilitet, pendlerkontor og ny teknologi som gir oss en mulighet til å leve i distriktene uten så mye bruk av bil. Kommunestyret vil i den anledning også påpeke viktigheten av å få forlenget Trønderbanen helt til Grong som en styrking av kollektivtilbudet i hele regionen.

4.2: Areal og transport:

Nytt punkt under 4.2: Det bør legges til rette for gang – og sykkelveier også mellom sentrum, både lokalsentrum og regionsentrum.

Det fokuseres mye i planen på en styrket satsing på gående og syklende i sentrene. Grong kommune mener det også er viktig å se på aksene mellom sentrene. For Grong kommune vil en gang-/sykkelvei mellom Mediå og Bergsmo være viktig for å øke attraktiviteten på Bergsmo som lokalsenter. Med en strekning på ca. 4 km vil en gang-/sykkelvei gjøre det mer attraktivt å bosette seg på Bergsmo enn det det er i dag. Trøndelag fylkeskommune vil ha en sentral rolle i den sammenheng som vegeier.

Dette kapitlet bærer preg av byutvikling og i liten grad er distriktskommunenes utfordringer berørt. Grong kommune har ingen innvendinger mot det som skisseres i dette kapitlet, men det er vanskelig å identifisere seg med «5 og 10 minutters byen». Det hadde vært naturlig at en plan der balansert utvikling er et mål at også skisserer distriktskommunenes utviklingsmuligheter.

De skisserte målkonfliktene når det gjelder utbygging av vegnettet er reelle. Grong kommune ønsker å peke på at hensynet til matjord bør veie tungt når nye linjer utarbeides.

Når det gjelder godsomlasting tenker vi det vil være naturlig at dette legges utenom de største sentrene. Med riktig teknologi vil for eksempel omlasting av laks fra ytre Namdal, fra bil til tog, kunne være naturlig å gjøre i Grong.

4.3: Bolig og levekår

Også her mener Grong kommune at differensiering av arealbruk og muligheter til spredt bosetting vil være et gode for mange innbyggere i distriktskommunene. Jordvernet skal stå sterkt. Spredt bosetting trenger ikke være i konflikt med nedbygging av matjord.

Også dette kapitlet har et sterkt fokus på byer. Som et eksempel er det ingen steder i Grong der man ikke har tilgjengelig grønt områder innen 500 meter.

4.4 Sentrumsutvikling og lokalisering av handel

Grong kommune mener dette er gode retningslinjer, og de er stort sett i tråd med gjeldende praksis i Grong kommune.

4.5: Regionale næringsarealer

Grong kommune mener retningslinjene under dette punktet er greie. Grong kommune mener man med samlokalisering av virksomheter innenfor det vi kaller nærings-/industriparker vil kunne oppnå store positive synergieffekter. I Namdalen bør man tilstrebe et større samarbeid mellom næringsparkene for å bli enda mer konkurransedyktige. Vei, vann- og avløp, el og fiber må være på plass for å gjøre næringsparkene mer attraktive for potensielle etablerere. Her har Grong kommune gjort en god jobb med utviklingen av Grong næringspark.

4.6: Jordvern

Alternativ til kulepunkt R11, siste punkt; Ved utforming av samferdselsanlegg skal beslaget av matjord og dyrkbar jord begrenses til et minimum, og omdisponert matjord skal erstattes med nydyrking/jordflytting.

Grong kommune mener det er viktig at jordvernet står sterkt og at alternativer skal vurderes hvis en utbygging krever omdisponering av matjord. For fremtidige generasjoner er det avgjørende at vi tar vare på matjord og dyrkbarjord. Ved nedbygging av slik jord er jordflytting å foretrekke da dette ikke forringer fremtidig muligheter for matproduksjon.

4.7: Kulturmiljø

4.8: Naturmangfold og friluftsområder

Nytt punkt tillegg R14: På kommuneplannivå bør eksisterende og tilgjengelige data for å avklare arealbruken kunne nyttes. Kravet om naturtypekartlegging bør inntreffe først på reguleringsplannivå.

Hensynet til naturmangfoldet er viktig og skal vurderes særskilt i alle plan- og byggesaker. Grong kommune mener imidlertid at kartleggingen av naturverdier må skje på rett nivå. Ved utarbeidelse av kommuneplaner på overordnet nivå bør det være tilstrekkelig at man legger kjente tilgjengelige data til grunn i saksbehandlingen, og i stedet stiller krav om ytterligere kartlegginger på reguleringsplannivå.

Når det gjelder kartlegging og verdsetting av friluftsområder mener Grong kommune dette er viktig. Grong kommune har gjennomført en slik kartlegging, og legger den til grunn i det pågående arbeidet med «plan for friluftslivets ferdselsårer».

4.9: Vannforvaltning og drikkevann

Grong kommune mener dette er en god retningslinje, og i tråd med den praksis som er lagt i gjeldende kommuneplan.

5.1: Jordbruk og skogbruk

R 17: Ta vekk kulepunkt 6.

R 18: alternativ til kulepunkt: Tiltak for å ivareta naturmangfold og vannmiljø bør prioriteres og omdisponering av myr og våtmark unngås.

Grong kommune synes punktet om at «før eventuell omdisponering av produktiv skog skal det vurderes kompensierende tiltak som opprettholder skogens karbonopptak i regionen» blir litt vanskelig å følge opp i praksis. Det jobbes kontinuerlig for å få til en best mulig skjøtsel av skogen innenfor kommunens grenser, og vi mener dette må være et godt nok tiltak i seg selv for å sikre en størst mulig grad av karbonbinding.

Planen må ikke være strengere enn det statlig retningslinjer. Det ligger en mulighet i dag til å dyrke opp myr hvis det ikke finnes andre alternativer. Det vil være beklagelig om planen ikke tar innover seg den muligheten.

5.2: Reindrift

Nytt punkt: Trøndelag fylkeskommune bør initiere et arbeidet med overordnet konsekvensutredning for det enkelt reinbeitedistrikt. Et slikt arbeid er svært omfattende og omfatter opptil 11 kommuner og 2 fylker innenfor det enkelte distrikt.

Grong kommune er opptatt av de sørsamiske beiteressursene. Et paradoks i dette er at en av de største utfordringene for reinbeiting er rovdyr. Praktiseringen av den nasjonale rovdyrpolitikken legger ikke opp til å ta ut skadedyr slik at reindriften kan benytte seg av beiteressursene sine på en god måte.

Det er viktig med en god dialog mellom kommunen og reinbeitedistriktene. Denne planen må ikke legge så sterke føringer at man ikke kan gå i dialog mellom reinbeitedistrikt og kommunen for utvikling av arealer.

Når det gjelder helhetlig konsekvensutredning for reindriften, er dette et krevende punkt. Grong kommune ser at det kan være behov for konsekvensutredninger for hele reinbeitedistrikt på kryss av både kommune- og fylkesgrenser, men mener at dette bør løses på overordnet nivå. Et slikt arbeidet bør initieres av Fylkeskommunen samarbeid med reinbeitedistriktene, kommunene og Statsforvalterens reindriftsavdeling.

5.3: Mineraler, byggeråstoffer og massehåndtering

Grong kommune mener dette er gode retningslinjer og disse vil bli lagt til grunn i kommende arealplaner og saksbehandling.

Grong kommune vil imidlertid påpeke at retningslinjene i 5.2 kan stå i motsetning til punktene i 5.3. Planen bør gjøre avveininger i disse spørsmålene.

5.4: Fritidsboliger og reiseliv

I planen legges det opp til fortetting av hytte- og fritidsboliger. Også på dette punktet bør det være mulig med mer spredt hyttebygging der kommunene ønsker dette gjennom sine arealplaner. Reiseliv og hytter er viktige distriktsnæringer. Det må være mulig å utvikle disse næringene i distriktene. Mange hyttekommuner, som Grong, vil ønske en fortetting i våre hytteområder, mens andre ikke har disse behovene. Planen må ikke bli så kategorisk at det ikke er mulig med noe spredt hyttebygging. Også her bør det være mulig å differensiere mellom kommuner med stort trykk på hyttebygging og kommuner med lite trykk og store arealer.

5.5 Strandsoneforvaltning

5.6 Sjøområdene

Alternativt til R27, første kulepunkt: Veksten i arealer til havbruk skal ivareta hensynet til fiskerinæringa, andre interesser i sjøområdene, villaksen, viktige naturverdier og friluftsområder.

Grong kommune har ingen sterke meninger om hvordan sjøområdene skal forvaltes. Men vi er skeptiske i tilfeller der utnytting og utbygging i sjøområdene kan påvirke vårt lakseførende vassdrag, og da spesielt villaksen. Grong kommune forventer at sjøforvaltningen ikke går på bekostning av våre sårbare villaksstammer.

5.7: Energiproduksjon og nett

R 28 - alternativ til 5. kulepunkt: Det bør stimuleres til energihøsting i alle nye bygg. Solceller, solfangere og varmegjengivning/overskuddsvarme kan benyttes i egne bygg. Overskuddsstrøm leveres inn på nettet.

Grong kommune er opptatt av hvordan vi som samfunn kan produsere energi på mest mulig skånsom måte for klima og miljø. Vi mener at det ikke bør skje energihøsting ved offentlige bygg, men ønsker en stimuleringsordning for energihøsting ved alle nye bygg, både offentlig og privat.

Saksopplysninger:

Grong kommune har i brev datert Trøndelag fylkeskommune 05.05.2021 fått oversendt utkast til «regional plan for arealbruk 2021-2030», se vedlegg 3. Regional plan for arealbruk (RPA) skal erstatte «regional plan for arealbruk i Nord-Trøndelag» og «regional strategi for arealbruk i Sør-Trøndelag», og vil være et felles arealpolitisk rammeverk for samfunnsutviklingen i Trøndelag i årene frem mot 2030. FNs bærekraftsmål er lagt til grunn, og klimaomstilling og folkehelse er gjennomgående tema i planen.

Planen er delt inn i to hovedkapitler, og disse er igjen inndelt i flere delkapitler:

- Attraktive byer og livskraftige distrikter:
  - Balansert utvikling i hele Trøndelag
  - Areal og transport
  - Bolig og levekår
  - Sentrumutvikling og lokalisering av handel

- Regionale næringsarealer
  - Jordvern
  - Kulturmiljø
  - Naturmangfold og friluftsområder
  - Vannforvaltning og drikkevann
- Naturbasert næringsutvikling:
- Jordbruk og skogbruk
  - Reindrift
  - Mineraler, byggeråstoffer og massehåndtering
  - Fritidsboliger og reiseliv
  - Strandsoneforvaltning
  - Sjøområdene
  - Energiproduksjon og nett

Hvert delkapittel har fått et mål, og en eller flere retningslinjer. Kommunedirektøren har valgt å rette fokus mot disse retningslinjene, da det er de som vil være førende for den kommunal arealplanlegging i årene som kommer. RPA er kun retningsgivende og dermed ikke juridisk bindende, men den vil kunne bli lagt til grunn for å fremme innsigelse i arealsaker.

Sammen med RPA følger også et handlingsprogram. Dette er ennå foreløpig, og man tar sikte på å få inn tiltak basert på uttalelser i høringsperioden.

Høringsfrist i saken er satt til 01.09.2021. Saken forelegges kun formannskapet for å få avgitt høringsuttalelse innenfor høringsfristens utløp.

Vurdering:

Kommunedirektøren mener det er positivt at det nå er utarbeidet en regional plan for hele Trøndelag. Planforslaget som er lagt frem følger opp nye nasjonale føringer og ser ut til å være koordinert med øvrige regionale planer. Som det fremkommer i dokumentet mener Fylkeskommunen at en felles regional plan for arealbruk vil gi ensartede føringer for hele fylket og være bedre egnet til å samordne arealinteresser på tvers av kommunegrensene. De mener planen gir bedre muligheter for å tilpasse de statlige føringene til trøndersk virkelighet gjennom differensierte retningslinjer for ulike deler av fylket.

Kommunedirektøren er enig i dette, og ser viktigheten av at RPA differensierer retningslinjene og forvaltningspraksis avhengig av geografisk beliggenhet. Utfordringene i Indre Namdal og Grong er i mange tilfeller ikke sammenfallende med de utfordringer man finner på Innherred eller i Trondheimsregionen. KPA er et stort dokument, så kommunedirektøren velger i det nedenstående kun å kommentere de foreslått retningslinjene. Retningslinjene for strandsoneforvaltning og sjøområdene vurderes ikke å være relevante for Grong kommune, og er derfor ikke kommentert.

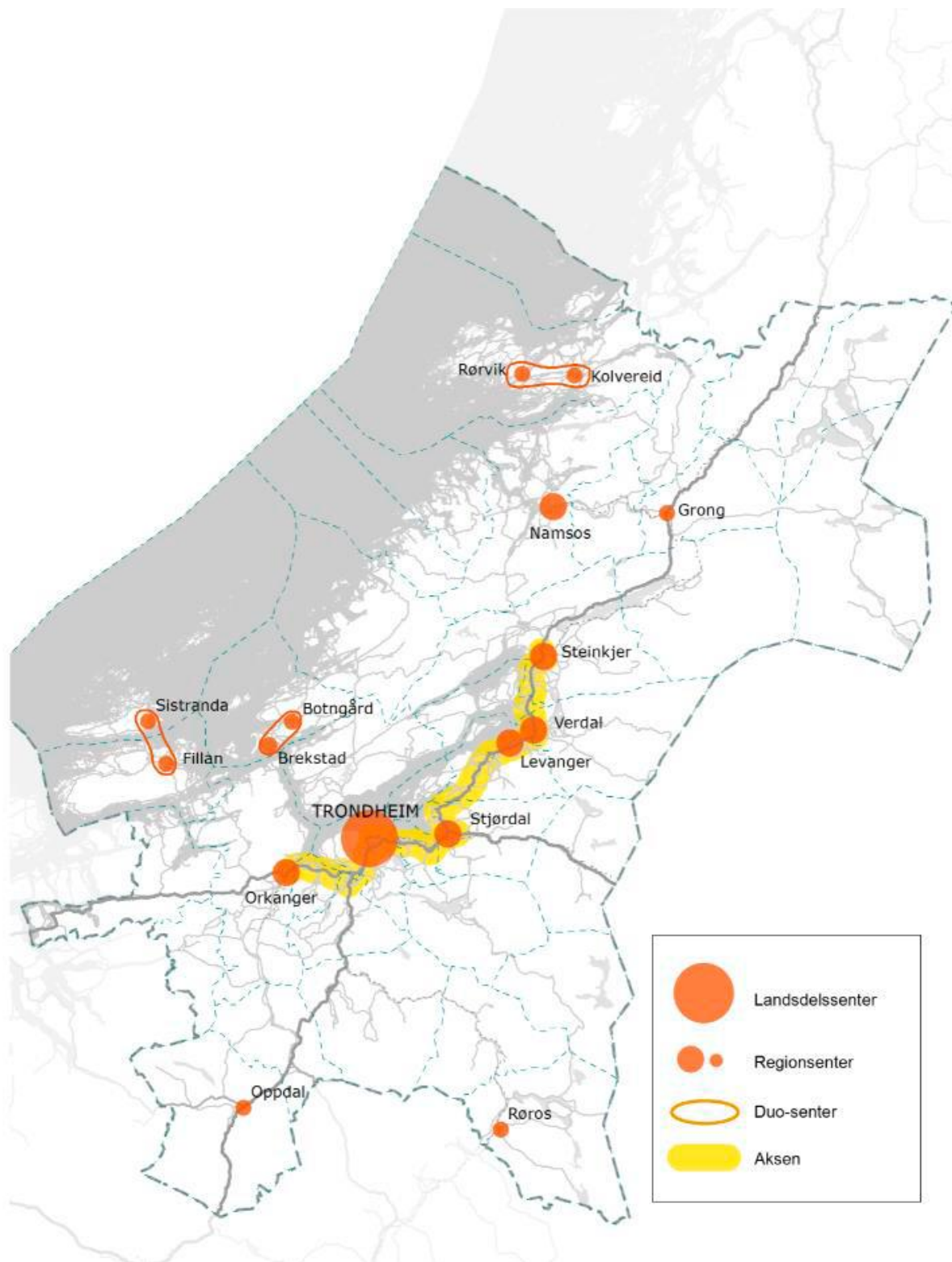
Balansert utvikling i hele Trøndelag:

Fremtidig vekst bør i all hovedsak styres til regionsenter og lokalsenter.

- Kommunen skal som en del av kommuneplanarbeidet utarbeide en senterstruktur i samsvar med RPA og definere de ulike sentrenes funksjon i egen kommune.
- Handel, tjenester, kulturtilbud og arbeidsplassintensive virksomheter som dekker flere kommuner bør legges til lokalsenter og regionsenter.

Retningslinjen er i tråd med Grong kommunes etablerte praksis for arealplanlegging. Vi har i dag Mediå/Grong som et klart definert kommunesenter og regionsenter, og det har de siste 10 årene også vært en tydelig satsing på utvikling i de to andre tettstedene Bergsmo og Harran. Kommunedirektøren mener en fortsatt utvikling i tråd med denne retningslinjen vil være med på å styrke Grongs rolle som regionsenter, men også de andre grendenes posisjon som lokalsentre. Mer konsentrerte sentre med kort avstand mellom bolig og skole/barnehage/butikker vil fremstå som mer attraktive for kommunens innbyggere, og ikke minst for potensielle innflyttere. I møte med en stadig eldre befolkning vil «kompakte sentre» være avgjørende for å kunne gi nødvendige kommunale tjenester. En styrking av sentrene vil også gjøre det lettere å redusere bilbruken, og samtidig øke muligheten for satsing på kollektivtransport. Dette er viktig i arbeidet med å nå regjeringens klimamål. Kollektivtilbudet er i dag tidvis dårlig, og må styrkes for å få utnyttet det maksimale potensialet. Kommunedirektøren vil i den anledning også påpeke viktigheten av å få forlenget Trønderbanen helt til Grong som en styrking av kollektivtilbudet i hele regionen.

Kartet viser senterstrukturen i Trøndelag som Trondheim som landsdelssenter og øvrige regionsenter i fylket. Som regionsenter for Indre Namdal er det viktig med en fortsatt utvikling/styrking av tilbudet i Grong sentrum/Mediå.

En satsing på sentrene i kommunen må imidlertid ikke være til hinder for enkelttilfeller av boligbygging utenfor grendene. Kommunedirektøren håper derfor retningslinjene ikke vil bli brukt for å hindre nyetablering utenfor grendene, når det er nettopp en differensiert arealpolitikk man ønsker å oppnå med RPA.

Areal og transport:

R2

Senter på alle nivå bør utvikles kompakt, i tråd med prinsippet om «5 og 10 minutters-byen».

- Arealutviklingen i byvekstkommunene (jf. Byvekstavtalen) skal skje slik at den underbygger nullvekstmålet. Øvrige kommuner i Trøndelag bør også å planlegge slik at en størst mulig andel av fremtidig persontransport vil skje med gange, sykkel, kollektivløsninger eller annen lavutslippsløsning.
- Besøks- og arbeidsintensive virksomheter knyttet til tjenesteproduksjon skal lokaliseres så sentralt som mulig, slik at det styrker eksisterende sentra og legger til rette for miljøvennlige transportvalg.
- Kommuner med byer og større tettsteder skal kartlegge fortettingspotensialet, og de ulike arealene skal gis en prioritert utbyggingsrekkefølge.
- Kommuner med byer og større tettsteder bør utarbeide en strategi og planlegge for å gjøre sentrum mer attraktiv og tilgjengelig for gående og syklende, herunder se på mulighet for å begrense bilbruken i de mest sentrale delene av sentrum og frigjøre parkeringsflater til andre sentrumsformål.
- Kommunene bør sette krav i kommuneplanen om at alle utbyggingsområder skal ha en effektiv arealutnyttelse innenfor ulike utbyggingsformål.

R3

Kommunene bør utvikle sammenhengende og attraktive nett for gående og syklende i regionsenter og lokalsenter.

- Gang- og sykkelveger skal utformes med vekt på god fremkommelighet, universell utforming og trafiksikkerhet. Traseer inn mot sentrumskjernen, kollektivknutepunkt, større arbeidsplasser, skoler, annen publikumsrettet virksomhet, samt friluftsområder skal prioriteres.
- Lokale snarveger og stier bør sikres i arealplaner.

R4

Utvikling av funksjonelle og attraktive knutepunkt skal bidra til at flere reiser kollektivt.

- Knutepunktene skal gis en utforming som gjør at transportbytte oppleves enkelt og effektivt.
- Utvikling av knutepunktene må sees i sammenheng med øvrig sentrumsområde, og knutepunktet bør gis et innhold og utforming, slik at det oppleves som et aktivt og trivelig møtested også for de som ikke reiser.
- Arealene nært knutepunkt bør utnyttes høyt og kommunen bør initiere samarbeid mellom ulike eiendomsaktører for å oppnå en god helhetlig løsning. Trafikale funksjoner bør løses mest mulig kompakt.

Kommunedirektøren mener en satsing på gående og syklende er viktig også i en distriktskommune som Grong. Ikke bare må det satses i sentrene, men også på aksene mellom sentrene. For Grongs del vil det være viktig å få på plass en gang-/sykkelveg mellom Mediå og Bergsmo. Med en strekning på ca. 4 km vil en gang-/sykkelvei gjøre det mer attraktivt å bosette seg på Bergsmo enn det det er i dag.

Bolig og levekår:

R5

Ny boligbebyggelse bør i all hovedsak lokaliseres i eller nært regionsenter og lokalsenter, fortrinnsvis som tettere utbygging i gangavstand fra sentrum /kollektivknutepunkt.

- Som grunnlag for boligplanlegging i kommuneplanens arealdel skal det foreligge en analyse av boligbehov vurdert opp mot eksisterende boligtilbud, nye boligpreferanser og fremtidig befolkningsutvikling. Avsatte arealer til boligbygging som ikke er regulert siden forrige rullering skal vurderes på nytt. Fortetting av byer og tettsteder skal ha en høy utnyttelsesgrad og en utforming som bidrar til et attraktivt sentrum. Hensynet til bokvalitet skal tillegges stor vekt og det skal planlegges for et mangfold av boligtilbud også i sentrumsområdene.
- Kommuner med lite utbyggingspress bør ha en planmessig tilnærming til spredt bebyggelse i LNRF-områder.

R6

I tilknytning til bosted skal det være mulighet til uteopphold og fysisk aktivitet.

- Felles uteområder tilpasset fremtidig boligsituasjon bør ivaretas og integreres i alle planer.
- Innbyggere i byer og tettsteder bør ha tilgang til en tursti eller allment tilgjengelige grøntområde mindre enn 500 meter fra bosted.
- Utearealer ved skoler og barnehager skal planlegges slik at de både er egnet for lek, læring, mestring og aktivitet i skoletiden og kan fungere som møteplasser i fritiden.
- Grøntområder nær tettbebyggelsen skal bidra til å opprettholde eller styrke naturmangfold.

I forhold til retningslinje R5 er det i Grong og Indre Namdal ikke så lett å drive arealplanlegging etter det faktiske boligbehovet og forskjellige prognoser. Vi har tilgjengelige tomter og ledige boliger, og etterspørselen er lav. Likevel må vi ha disse tomtene tilgjengelige, og samtidig også planlegge for nye tomter. I Grong er det viktig å ha et stort og variert tilbud av tomter å tilby for at folk skal etablere seg. I forhold til tomtestørrelse ønsker mange å bo sentralt, men de vil ikke alltid ha liten tomt. Vi opplever derfor ofte at det er strid mellom nasjonale/regionale føringer og ønsket til de som skal etablere seg i kommunen. Det bør derfor differensieres mer mellom by og bygd i forhold til kravene som blir satt ved fortetting og utbygging i sentrumsnære områder.

Når det gjelder planmessig tilnærming til LNFR-områder for spredt bebyggelse, så er også dette en litt vanskelig sak. I Grong har vi avsatt noen få større områder for spredt bebyggelse, men vi opplever at det ikke alltid er her folk vil bo. De vil bo nærmere hjemgården, nærmere sentrum osv. Slike konkrete ønsker er vanskelig å planlegge for, og løses stort sett gjennom dispensasjonsbehandling, eventuelt må man legge inn enorme områder med LNFR-spredt bebyggelse. Kommunedirektøren mener det i distriktskommuner bør være større aksept for dispensasjonssaker, enn i de bynære strøk. Vi håper man med den regionale planen vil kunne åpne opp for en slik differensiering mellom by og bygd.

R6 virker som gode retningslinjer for å skape gode bo- og nærmiljøer.

Sentrumutvikling og lokalisering av handel:

R7

Sentrums utstrekning bør være så kompakt som mulig, tilpasset innbyggertall og omfang av sentrumsfunksjoner.

- Sentrumsområdene skal utvikles med et mangfold av innhold og møtesteder. Foruten handel, service- og tjenestetilbud, bør også kulturvirksomheter og undervisningsinstitusjoner lokaliseres i sentrum for å bidra til aktivitet.
- Kommunen bør ta en aktiv rolle som koordinator for sentrumsutviklinga og legge til rette for samskaping og samarbeidsprosjekt mellom offentlige, private og frivillige aktører.

R8

Kommuneplanens arealdel skal være styrende verktøy for handelslokalisering.

- Detaljhandel og tjenester med høy besøksfrekvens skal lokaliseres til det som er angitt som bykjerne eller sentrumssone i kommuneplanen, nært kollektivknutepunkt. Handel med plass- og transportkrevende varegrupper skal lokaliseres i definerte avlastningssentre.
- Etablering av nye handelsområder skal avklares i kommuneplanen.
- Dagligvarehandel skal lokaliseres i sentrum, eller nært større boligområde for å dekke lokale behov.
- Kommunene bør legge vekt på bærekraftige løsninger for handelslokaliseringer som gir muligheter for sambruk av arealer, sirkulærøkonomi, gjenbruk/resirkulering og energieffektivitet.

Kommunedirektøren mener dette er gode retningslinjer, og de er stort sett i tråd med gjeldende praksis i Grong kommune.

Regionale næringsarealer:

R9

Lokalisering av regionale næringsareal bør være i tråd med ABC-prinsippet.

- Kommunene skal ved rullering av kommuneplanens arealdel vurdere lokalisering av allerede avsatte næringsareal og eventuelle nye områder med bakgrunn i regional plan for arealbruk og interkommunale planer der det finnes.
- Regionale næringsareal skal lokaliseres slik at de reduserer det samlede behovet for transport og åpner for bærekraftige transportløsninger og effektive omlastinger av gods.

R10

Fortetting og omstrukturering av næringsareal bør være vurdert før det settes av nye arealer.

- Samlokalisering av virksomheter som kan utnytte hverandres ressurser skal etterstrebes.
- Før større områder settes av til næringsformål i kommuneplanens arealdel bør store kostnadsdrivere avklares.

Kommunedirektøren mener man med samlokalisering av virksomheter innenfor det vi kaller nærings-/industriparker vil kunne oppnå store positive synergieffekter. I Namdalen bør man kanskje også tilstrebe et større samarbeid mellom næringsparkene for å bli enda mer konkurransedyktige. Ellers hjelper det lite å ha store næringsarealer inne i planer. Vei, vann- og avløp, el og fiber må være på plass for å gjøre næringsparkene mer attraktive for potensielle etablerere. Her har Grong kommune gjort en god jobb med utviklingen av Grong næringspark. Grong kommune også har et stort fremtidig næringsareal liggende inne på Tømmermoan ved Langnes sør for Grong sentrum. For dette området er det knyttet stor usikkerhet til grunnforholdene. Skal man følge de foreslåtte retningslinjene bør man utrede grunnforholdene mer grundig for å se om arealet i det hele tatt er realiserbart.

Jordvern:

R11

Kommuneplanens arealdel skal avklare hvordan byvekst og utbygging kan skje samtidig som fremtidig matproduksjon sikres gjennom ivaretagelse av jordressursene.

- Veksten i byer og tettsteder skal normalt ikke skje på dyrkajord eller på andre verdifulle naturområder. Dersom det trekkes langsiktige grenser for by- og tettstedsområder, skal grensen settes slik at jordressurser og viktige naturverdier holdes utenfor.
- Jordvernet skal praktiseres særlig strengt for formålene bolig, næring og fritid.
- Ved utforming av samferdselsanlegg skal beslaget av matjord begrenses til et minimum.

R12

Før eventuell omdisponering av dyrka og dyrkbar jord skal alternativer vurderes.

- I forbindelse med forslag om omdisponering av dyrka eller dyrkbar jord til utbyggingsformål eller samferdselsanlegg, skal det alltid foretas en alternativvurdering og en samlet bærekraftvurdering, der det også tas hensyn til transportbehov (SPR-BATP), friluftsliv, kulturminner, vannmiljø og naturmangfold.
- Ved eventuell permanent omdisponering av dyrka jord skal det gjennomføres kompensierende tiltak i henhold til en plan som sikrer at jordressursen ivaretas på best mulig måte (matjordplan). Større arealer skal såfremt mulig erstattes med nytt jordbruksareal etablert på ikke dyrkbar jord, slik at det totale arealet med dyrka og dyrkbar jord i regionen opprettholdes. Dersom det ikke er mulig, skal de erstattes med nytt jordbruksareal på dyrkbar jord. Ved permanent omdisponering av mindre arealer er det også en akseptabel løsning å bruke jordressursen på allerede dyrka jord med grunt jordsmonn, fortrinnsvis i nærområdet.
- Ved eventuell midlertidig omdisponering av dyrka jord skal det utarbeides en plan som sikrer at jordressursen ivaretas på best mulig måte.
- Hovedregelen må være at dersom dyrkajord skal tilføres masser, må det foreligge klare, agronomiske fordeler med det.
- Ved rullering av kommuneplanens arealdel skal kommunen gjøre en ny vurdering av dyrka eller dyrkbar mark som er avsatt til utbyggingsformål i gjeldende kommuneplan og ikke regulert. Finnes det mer bærekraftige alternativer skal disse velges. Eventuell videreføring skal begrunnes.

Jordvernet er viktig og kommunedirektøren mener de foreslåtte retningslinjene er gode. Kommunedirektøren kommer litt tilbake til dette i det nedenstående kapittelet knyttet til jordbruk og landbruk.

Kulturmiljø:

R13

Kulturmiljøene bør sikres og forvaltes som ressurser i areal- og miljøforvaltningen.

- Nasjonalt og regionalt viktige kulturmiljø skal sikres i kommune- og reguleringsplaner. Kommunene skal kartlegge og verdivurdere lokalt viktige kulturmiljø i plan, og vurdere å sikre disse i kommuneplanens arealdel og reguleringsplaner. Hensynene som skal ivaretas tilpasses hvert enkelt kulturmiljø, og innarbeides i kommuneplanens arealdel og reguleringsplaner med bestemmelser og/eller retningslinjer.
- Arealene i viktige kulturmiljø og kulturlandskap bør holdes åpne og nedbygging og skogplanting bør unngås.

- I arbeid med by- og stedsutvikling skal verneverdige bygninger og bygningsmiljø ses på som ressurser. Mulighetene for gjenbruk og transformasjon gjennom ny bruk skal utredes.
- Nye tiltak i randsone rundt viktige kulturmiljø eller kulturlandskap bør utformes slik at deres verdier og særpreg ikke svekkes.

Kommunedirektøren mener retningslinjene er gode.

Naturmangfold og friluftsområder:

R14

Virkninger for naturmangfold skal vurderes ut fra den samlede belastning.

- Kommunene skal påse at naturverdiene er tilstrekkelig kartlagt, opplyst og vektlagt før de fatter beslutning om regulering
- Kommunene skal gjennom sin planlegging legge særlig stor vekt på å sikre god tilstand for økosystemet og ivareta et mangfold av arter og naturtyper.

R15

Kommunene bør kartlegge og verdsette sine friluftsområder, og bruke kartleggingen aktivt.

- Med bakgrunn i kartleggingen bør det lages planer som sikrer traséer for eksisterende og nye ferdselsårer, -tilrettelagt for alle brukergrupper.

Hensynet til naturmangfoldet er viktig og skal vurderes særskilt i alle plan- og byggesaker. Kommunedirektøren mener imidlertid at kartleggingen av naturverdier må skje på rett nivå. Ved utarbeidelse av kommuneplaner på overordnet nivå bør det være tilstrekkelig at man legger kjente tilgjengelige data til grunn i saksbehandlingen, og i stedet stiller krav om ytterligere kartlegginger på reguleringsplannivå.

Når det gjelder kartlegging og verdsetting av friluftsområder mener kommunedirektøren dette er viktig. Grong kommune har gjennomført en slik kartlegging, og legger den til grunn i det pågående arbeidet med «plan for friluftslivets ferdselsårer».

Vannforvaltning og drikkevann:

R16

Nedslagsfelt for drikkevannskilder skal sikres som hensynssone eller bestemmelse i kommuneplanens arealdel.

- Det skal ikke etableres nye byggeområder eller annen arealbruk i drikkevannskilders nedslagsfelt som kan representere fare for forurensing.
- Kommunen bør gjøre en samlet risikovurdering av arealbruk og aktivitet for å beskytte drikkevann.

Kommunedirektøren mener dette er en god retningslinje, og i tråd med den praksis som er lagt i gjeldende kommuneplan.

Jordbruk og skogbruk:

R17

Kommunene skal i kommuneplanen gi arealstrategiske føringer for LNFR-områdene.

- Jordbruksarealene skal disponeres slik at de støtter opp under målet om Trøndelag som Nord-Europas matregion nr. 1.
- Nydyrking og jordflytting bør omtales i kommunale planer med krav til utredninger og samlet vurdering av bærekraft og konsekvenser for klima.
- Kommunene bør gjennom arealplaner sikre gode betingelser for aktivt beitebruk.
- Kommunene bør fastsette bestemmelser for omfang, lokalisering og utforming av bygninger og anlegg til landbruket i kommuneplanens arealdel. Nye landbruksbygg skal ikke plasseres på jordbruksjord dersom det finnes alternativer som i større grad ivaretar jordvernet.
- Skogbruksarealene skal disponeres slik at de både gir økt tilgang på trevirke og vesentlige klimabidrag gjennom lagring og binding av karbon.
- Produktive skogarealer bør ikke omdisponeres. Før eventuell omdisponering av produktiv skog skal det vurderes kompensierende tiltak som opprettholder skogens karbonopptak i regionen. Ved rullering av kommuneplanens arealdel bør kommunen vurdere om produktive skogarealer som er avsatt til utbyggingsformål i gjeldende kommuneplan og ikke regulert, skal tas ut.
- Vernskogens funksjon for å unngå klimaskader i mat- og skogproduksjon skal opprettholdes.

R18

Primærnæringene må tilpasse seg klimaendringer i sin arealbruk og øke opptak og lagring av karbon i vekster og jordsmonn.

- Tiltak for å ivareta naturmangfold og vannmiljø skal prioriteres og omdisponering av myr og våtmark unngås.

Som nevnt i det ovenstående står jordvernet sterkt i Grong. Vi prøver å bygge ned minst mulig dyrkamark, samtidig som det stimuleres til nydyrking. Det er presisert at nye landbruksbygg ikke skal plasseres på jordbruksjord dersom det finnes andre alternativer som bedre ivaretar jordvernet. Kommunedirektøren synes dette er en fin synliggjøring av pbl. § 29-4 hvor det heter at «byggverkets plassering skal godkjennes av kommunen».

Bestemmelsen vil også bli fulgt opp ved rullering av kommuneplanens arealdel.

Kommunedirektøren synes punktet om at «før eventuell omdisponering av produktiv skog skal det vurderes kompensierende tiltak som opprettholder skogens karbonopptak i regionen» blir litt vanskelig å følge opp i praksis. Det jobbes kontinuerlig for å få til en best mulig skjøtsel av skogen innenfor kommunens grenser, og vi mener dette må være et godt nok tiltak i seg selv.

Reindrift:

R19

Kommuner med reindriftsarealer skal omtale og ha en strategi for reindrifta i kommuneplanen

- Reindrifta skal involveres så tidlig som mulig i planprosessene og kontakten med næringa bør dokumenteres.
- Helhetlige konsekvensutredninger for reindrift bør utarbeides ved revidering av kommuneplanens arealdel. Konsekvenser må vurderes ut ifra en samlet effekt om det er flere inngrep.
- Kommunene bør søke samarbeid over kommune- og riksgrenser i tilfeller hvor konsekvensene for reindrifta av planer og tiltak nødvendiggjør helhetlige kommuneoverskridende vurderinger.

R20

Arealbruk som har negative konsekvenser for viktige reinbeiteområder skal unngås

- Utbygging i minimumsbeiter og særverdiområder bør unngås.
- Kommuner bør ha god dialog med reindrifta i forbindelse med planlegging av sti- og skiløypenett samt rekreasjonsløyper for snøscooter. Eksisterende infrastruktur i utmarka bør brukes framfor å etablere nye ferdssårer i områder som er sårbare for reindrifta.

Kommunedirektøren mener dette er gode retningslinjer og i tråd med den praksis Grong kommune har praktisert de siste årene. Når det gjelder helhetlig konsekvensutredning for reindrifta, er dette et krevende punkt. Kommunedirektøren ser at det kan være behov for konsekvensutredninger for hele reinbeitedistrikt på kryss av både kommune- og fylkesgrenser, men mener at dette bør løses på overordnet nivå. Et slikt arbeidet bør initieres av Fylkeskommunen samarbeid med reinbeitedistriktene, kommunene og Statsforvalterens reindriftsavdeling.

Mineraler, byggeråstoffer og massehåndtering:

R21

Områder som har egenskaper som egner seg til mineral- eller byggeråstoffer skal sikres i kommunenes arealplaner

- Forekomster av nasjonal og regional betydning skal settes av som hensynssone i kommuneplanens arealdel.
- Forekomster av lokal verdi og områder med utvinningsrettigheter til statens mineraler bør vurderes satt av som hensynssone i kommuneplanens arealdel for å sikre tilgang på mineralske ressurser.
- Områder der det foregår eller planlegges uttak av mineralske ressurser bør alltid vurderes avsatt til råstoffutvinning i kommuneplanens arealdel.
- Kommunen skal stille krav om reguleringsplan for områder som er avsatt til råstoffutvinning i kommuneplan.

R22

Sirkulærøkonomi skal legges til grunn ved massehåndtering

- Ved store byggeprosjekter i fjell, der bergartene har egenskaper for bruk som byggeråstoff, bør muligheten til utnyttelse av ressursene tas med i vurderingen ved valg av driftsteknologi.
- I store bygge-/infrastrukturprosjekter bør muligheten for bruk av overskuddsmasser som byggeråstoff utredes. Dette bør gjøres i samarbeid med aktører som har konsesjon for uttak av byggeråstoff i nærområdet.
- Nye uttaksområder bør planlegges slik at de medfører kortest mulig transportveg med minst mulig miljøbelastning for omgivelsene.

Kommunedirektøren mener dette er gode retningslinjer og disse vil bli lagt til grunn i kommende arealplaner og saksbehandling.

Fritidsboliger og reiseliv:

R23

Nye fritidsboliger skal fortrinnsvis lokaliseres i tilknytning til eller som fortetting av eksisterende byggeområder

- Kommunen skal som en del av arbeidet med kommuneplanen gjøre en vurdering av behovet for nye arealer til fritidsboliger. Avsatte arealer til fritidsbebyggelse som ikke er regulert siden forrige rullering skal vurderes på nytt.
- Kommunene skal i kommuneplanen angi maksimalt tillatt BYA for nye fritidsboliger for å begrense ressursbruken knyttet til oppføring og drift av fritidsboliger.
- Kommunene bør i kommuneplanen legge til rette for nye og mer bærekraftige modeller for utvikling av fritidsboliger.

R24

Kommuner med turisme i sårbare områder skal gjennom kommuneplanen sikre en bærekraftig besøksforvaltning

- Tilrettelegging for naturbaserte reiselivsopplevelser bør, der det er hensiktsmessig, gjøres slik at det også stimulerer til aktivitet for fastboende og fritidsbeboere.

For å skåne friluftsområdene og reindrifta er det viktig at bygging av fritidsboliger blir styrt inn mot eksisterende bebygde hytteområder. Man ser også en tendens til at fritidsboligene blir større og større, og det kan stilles spørsmålstegn til om denne utviklingen er bærekraftig. Kommunedirektøren mener derfor de foreslåtte retningslinjene er gode, og vil legge disse til grunn i fremtidig arealplansaker.

Energiproduksjon og nett:

R28

Det skal legges til rette for økt tilgang på fornybar energi

- Oppgradering av eksisterende vannkraftverk skal prioriteres.
- Det skal ikke avsattes nye arealer for vindkraft på land inntil kunnskap om konsekvensene av allerede konsesjonsgitte og pågående vindkraftutbygging er samlet og vurdert.
- Potensialet for småkraftverk skal vurderes i kommuneplansammenheng. Prosjekter nær eksisterende infrastruktur bør prioriteres.
- Småskala vindkraft («gårdsmøller») bør vurderes i kommuneplansammenheng.
- I offentlige bygg bør energihøsting tas i bruk. Solceller, solfangere og varmegjenvinning/overskuddsvarme kan benyttes i egne bygg. Overskuddsstrøm leveres inn på nettet.

R29

Energieffektivisering skal bidra til å redusere etterspørselen etter nye arealer til energiproduksjon

- Kommuner bør prioritere energieffektivisering i sin planlegging der det er relevant.
- Med tilrettelegging av næringsarealer/bygg bør kommuner bidra til samordnet energibruk. Slik kan man organisere energihøsting og utveksling av energioverskudd mellom aktører.

Kommunedirektøren mener dette er gode retningslinjer for å spare både areal og miljøverdier. Retningslinjene vil bli lagt til grunn i kommende arealplanarbeid, og også det kommende arbeidet med klima og energiplan.

Konklusjon:

Kommunedirektøren synes forslag til ny regional plan for arealbruk i Trøndelag er en godt gjennomarbeidet plan, men har noen merknader slik det er angitt i det ovenstående. Kommunedirektøren anbefaler formannskapet å vedta forslag til uttalelse slik det fremkommer av forslag til vedtak.

Hjemmel for behandling:

Saken er kun en hørings sak, og forelegges kun formannskapet av hensyn til tidsfristen som er satt i saken.

Vedlegg:

1. Regional plan for arealbruk høringsutkast
2. Handlingsprogram
3. Høringsbrev

